

U

R

22

regelspoor

woorden met een trema

Twee puntjes boven een klinker noem je een *trema*. Meestal staat het trema op de **e**.

Je schrijft vaak een trema als in een woord twee of drie klinkers naast elkaar staan. Het trema geeft aan: hier begint de volgende klankgroep.

Het meervoud van *zee* is *zeeën*. Zonder trema staat er *zeeen*. Dat is moeilijk uit te spreken. Het trema geeft aan: hier begint een nieuwe klankgroep.

Maak je een woord op *~ie* langer? Let dan op de *klemtoon*. Dat is de klankgroep waar je met je stem op drukt: *kopie*, *bacterie*, *melodie*, *knie*.

Valt de klemtoon op **ie**? Dan komt er *~ën* bij: *kopie* - *kopieën*.
Valt de klemtoon **niet** op **ie**? Dan komt er *~n* bij: *bacterie* - *bacteriën*.

Getallen met twee~ en drie~ krijgen een trema: *tweeëndertig*, *drieënzestig*.

woorden van de week

de zeeën
de ideeën
de moskeeen
de knieën
de bacteriën
tweeënveertig

extra woorden

sleeën
de reeën
de onderzeeër
wij tweeën
met z'n drieën
drieëndertig
de kopieën
de melodieën
de financiën

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. Controleer het woord.

U

R

23

regelspoor

woorden met een onbeklemtoonde i

Na een onbeklemtoonde **i** schrijf je één medeklinker.
handige, *monniken*, *wijzigen*

In woorden als *verdedigen*, *rustige* en *wijziging* valt de klemtoon niet op de **i**. Dus schrijf je na de **i** één **g**.

In woorden als *perzik* en *havik* valt de klemtoon niet op de laatste klankgroep. Dus schrijf je het meervoud met één **k**.
perzik - *perziken*, *havik* - *haviken*

Ook bij woorden op *~erik* valt de klemtoon niet op de laatste klankgroep. Dus schrijf je het meervoud met één **k**.
leeuwerik - *leeuweriken*

Uitzondering: ook bij woorden op *~is* valt de klemtoon niet op de laatste klankgroep: *kennis*. Toch schrijf je in het meervoud *~issen*: *kennissen*.

woorden van de week

uitnodigen
beschadigen
de verdediging
de wijziging
grinniken
de monniken

extra woorden

bevestigen
vernietigen
de vergiftiging
de perziken
de haviken
de leeuweriken
de slimmeriken
kennissen
tennissen

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. Controleer het woord.

U

R

24

regelspoor

samenstellingen met een tussen-s

Samenstellingen krijgen soms een tussen-s. Twijfel je: tussen-s of niet? Gebruik dan het linkerdeel in een andere samenstelling.

In sommige samenstellingen schrijf je een tussen-s. Dat is meestal geen probleem, want die **s** hoor je: *dorpsplein*, *stationsklok*.

Begint het tweede deel van de samenstelling met **s**, **z**, of **c**? Dan hoor je de tussen-s niet. Maar je schrijft hem wel: *dorpsstraat*.

Twijfel je: wel of geen tussen-s? Gebruik het linkerdeel in een andere samenstelling.
verkeerssituatie of *verkeerssituatie*?
verkeersbord, dus *verkeerssituatie*

appelsap of *appelsap*?
appelmoes, dus *appelsap*

woorden van de week

het dorpsplein
de dorpsstraat
de varkensmest
de varkensstaart
de stationsklok
de stationschef

extra woorden

de verkeerssituatie
de fabrieksstad
het oorlogsschip
de veiligheidsspeld
de opleidingsschool
het gezelschapsspel
de beroepssoldaat
de vrijheidsstrijd
de koningszoon

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. Controleer het woord.

U**W**

20

weetspoor

woorden met /j/ = i

In deze woorden hoor je /j/.
Je schrijft een **i**.
Onthoud die woorden.

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het weetspoor?
3. Onthoud hoe je deze stukjes schrijft.
4. Controleer het woord.

K R W

Je hoort /lj/, je schrijft **li**.
milieu, Italiaan, Italiaans
Let op: je schrijft *miljoen, miljonair*
en *miljard* met een **j**.

Je hoort /sj/, je schrijft **ci**.
officieel, financieel, speciaal,
provinciaal, sociaal, specialist

Je hoort /sj/, je schrijft **si**.
pensioen, professioneel

Je hoort /sjo/, je schrijft **tio**.
station, nationaal, internationaal,
sensationeel, perfectionist

woorden van de week
A

het milieu
officieel
speciaal
provinciaal
Italiaans
het pensioen
het station
nationaal

woorden van de week
B

sociaal
de specialist
financieel
professioneel
religieus
internationaal
sensationeel
de perfectionist

U**W**

21

weetspoor

woorden met /sj/ = ch

In sommige woorden hoor je /sj/, maar
schrijf je **ch**.
Onthoud die woorden.

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het weetspoor?
3. Onthoud hoe je deze stukjes schrijft.
4. Controleer het woord.

K R W

De meeste van deze woorden komen
uit het Frans. In het Frans klinkt de
au als /oo/ (*chauffeur*), de **ou** als /oe/
(*douche*) en de letters **gn** als /nj/
(*champignon, champagne*).

Let op bij het woord *chic*.
Bij de meeste bijvoeglijke
naamwoorden is het makkelijk.
Je schrijft: een *duur* pak en een *dure*
jurk. Maar het is: een *chic* pak en een
chique jurk.

Veel Engelse woorden beginnen ook
met **ch**. Maar dan zeg je niet /sj/,
maar /tsj/.
chatten, checken, chips

woorden van de week
A

de chocolade
de machine
de chef
de chauffeur
de douche
de parachute
de Chinees
chic, chique

woorden van de week
B

de champignon
de champagne
de crêche
de rechercheur
de chirurg
de chantage
het affiche
marcheren